

Niet-technische samenvatting 20184628

1 Algemene gegevens

1.1 Titel van het project	Verenplukken bij papegaaien: onderzoek naar achtergronden, preventie en behandelingsmethoden
1.2 Looptijd van het project	01-01-2018 t/m 31-12-2022 (5 jaar)
1.3 Trefwoorden (maximaal 5)	Verenplukken, Papegaaien, Verrijking, Motivatie/Preferentietesten, Persoonlijkheidstesten

2 Categorie van het project

2.1 In welke categorie valt het project.	☒ Fundamenteel onderzoek
	☒ Translationeel of toegepast onderzoek
	☐ Wettelijk vereist onderzoek of routinematige productie
	☐ Onderzoek ter bescherming van het milieu in het belang van de gezondheid of het welzijn van mens of dier
	☐ Onderzoek gericht op het behoud van de diersoort
	☐ Hoger onderwijs of opleiding
	☐ Forensisch onderzoek
	☐ Instandhouding van kolonies van genetisch gemodificeerde dieren, niet gebruikt in andere dierproeven

U kunt meerdere mogelijkheden kiezen.

3 Projectbeschrijving

3.1 Beschrijf de doelstellingen van het project (bv de wetenschappelijke vraagstelling of het wetenschappelijk en/of maatschappelijke belang)	Verenplukken, waarbij zelfstandig veren afgebeten of geplukt worden, komt voor bij zo'n 15% van de in gevangenschap gehouden papegaaien. Met name grijze roodstaart papegaaien en kaketoës zijn extra gevoelig (bij deze soorten kunnen percentages oplopen tot zo'n 40%). In veel gevallen wordt dit gedrag veroorzaakt door een <i>suboptimale leefomgeving</i> of een <i>afwijkende hersenfunctie</i> (vergelijkbaar met verslavingen of dwangmatige gedragingen). Dit project heeft tot doel om: - risicofactoren van verenplukken beter in kaart te brengen. Deze risicofactoren kunnen zowel betrekking hebben op karaktereigenschappen van de vogel als op specifieke leef-/huisvestingsomstandigheden (bv. gebrek aan mogelijkheden om bepaalde gedragingen uit te voeren of blootstelling aan onaangename situaties). Uit eerder onderzoek is reeds gebleken dat risicofactoren kunnen verschillen al naar gelang de soort papegaai, maar ook kunnen samenhangen met bijvoorbeeld het karakter van de vogel. Door deze relaties beter in kaart te brengen wordt het mogelijk om adviezen te geven over hoe de leefomgeving optimaal kan worden vastgesteld op de behoeften van de individuele vogel. - inzicht te verkrijgen in de veranderingen die in het lichaam (stresshormoon) en hersenen (signaalstofjes) optreden bij verenplukkende vogels om te leren begrijpen hoe dit gedrag zich ontwikkelt en hoe daar, met name bij dieren met volhardend gedrag die niet afdoende (meer) reageren op aanpassingen van de omgeving, ingegrepen kan worden. - effectiviteit van methoden om verenplukken bij papegaaien te behandelen en voorkomen (bv aanpassingen van leefomgeving, gebruik van medicijnen) vast te stellen, zodat in de praktijk betere adviezen gegeven kunnen worden over welke methoden en aanpassingen het meest effectief zouden zijn (waarbij e.e.a. afgestemd wordt op het individuele dier, de zgn. 'personalized therapy').
3.2 Welke opbrengsten worden van dit project verwacht en hoe dragen deze bij aan het wetenschappelijke en/of maatschappelijke belang?	De informatie die tijdens dit project verzameld wordt helpt dierenartsen, diergedragstherapeuten, overheid (denk aan beleidsadviezen), adviesinstanties (LICG), etc om eigenaren van beter onderbouwde adviezen te kunnen voorzien rondom het voorkomen en behandelen van verenplukken bij hun papegaai (inclusief de prognose op lange termijn). Bovendien draagt het project bij aan het verkrijgen van inzicht in de gedragsbehoeften van de papegaai, aan de hand waarvan gerichte adviezen gegeven kunnen gaan worden omtrent de manier waarop deze vogels het beste in gevangenschap gehouden worden (op individueel en soort niveau). Daarnaast zal het onderzoek meer inzicht geven in de effectiviteit van medicijnen die gebruikt worden om het afwijkende gedrag te beïnvloeden, wat met name in de behandeling van chronische gevallen die niet voldoende reageren op de omgevingsaanpassingen van belang zal zijn.
3.3 Welke diersoorten en geschatte aantallen zullen worden gebruikt?	Voor dit project zullen maximaal 226 papegaaien (grijze roodstaart papegaai en kaketoës) worden gebruikt .
3.4 Wat zijn bij dit project de verwachte negatieve gevolgen voor het welzijn van de proefdieren?	In de meeste gevallen uitsluitend tijdelijke, voorbijgaande angst of stress, al dan niet gecombineerd met langdurigere stress als gevolg van noodzaak tot individueel huisvesten. In een beperkt aantal gevallen (d.w.z. experimenten waarbij [herhaalde] bloedafname en toedienen van medicijnen nodig is) bestaan tevens risico's op bloedverlies en eventuele bijwerkingen van de medicatie (hoewel die risico's beperkt zullen zijn doordat bloedafname plaatsvindt door een ervaren persoon en medicatie uitsluitend ingezet wordt in doseringen zoals die in de huidige praktijk toegepast worden).
3.5 Hoe worden de dierproeven in het project ingedeeld naar de	Maximaal 10% van de proeven betreft proeven met matig ongerief; de overige dierproeven betreffen proeven met ten hoogste licht ongerief

verwachte ernst?	
3.6 Wat is de bestemming van de dieren na afloop?	Hergebruik, aangezien er geen langdurige of blijvende (nadelige) gevolgen zijn voor de gezondheid of het welzijn van de dieren.

4 Drie V's

4.1 Vervanging Geef aan waarom het gebruik van dieren nodig is voor de beschreven doelstelling en waarom proefdiervrije alternatieven niet gebruikt kunnen worden.	Zowel het vaststellen van waarde en effecten van verrijking als het verwerken/werkzaamheid van medicijnen in het lichaam van de vogel zijn complexe processen die momenteel nog niet na te bootsen zijn met proefdiervrije alternatieven.
4.2 Vermindering Leg uit hoe kan worden verzekerd dat een zo gering mogelijk aantal dieren wordt gebruikt.	Experimenten m.b.t. risicofactoren voor verenplukken zullen in principe pas worden uitgevoerd nadat a.d.h.v. inventariserend onderzoek is vastgesteld dat het zinvol is deze risicofactor verder te onderzoeken. Daarnaast zal telkens gestart worden met verkennende (pilot) studies met een beperkt aantal vogels. Resultaten van deze studie worden aansluitend gebruikt om het daadwerkelijk benodigde aantal dieren te bepalen. Bovendien zal - waar mogelijk - hergebruik van dieren plaatsvinden.
4.3 Verfijning Verklaar de keuze voor de diersoort(en). Verklaar waarom de gekozen diermodel(len) de meest verfijnde zijn, gelet op de doelstellingen van het project.	Papegaaien vormen het doeldier waarop dit onderzoek is gericht, waarbij de focus ligt op grijze roodstaart papegaaien en kaketoes aangezien dit de soorten zijn waarbij verenplukken veelvuldig gezien wordt. Omdat zowel behoeften en risicofactoren als de stofwisseling per soort kunnen verschillen worden experimenten zoveel mogelijk uitgevoerd met de soort waarvoor het onderzoek bedoeld is, zodat de resultaten van de experimenten optimaal te vertalen zijn naar de praktijk.

Vermeld welke algemene maatregelen genomen worden om de negatieve (schadelijke) gevolgen voor het welzijn van de proefdieren zo beperkt mogelijk te houden.

- In geval van individuele huisvesting wordt de duur daarvan zo kort mogelijk gehouden worden en wordt – daar waar mogelijk - contact met soortgenoten zoveel mogelijk in stand gehouden (d.w.z. vogels kunnen elkaar horen, zien en/of fysiek contact maken via tralies) en/of – als alternatief – regelmatig contact met mensen mogelijk gemaakt.
- Voor zover dat niet interfereert met het experiment zal verrijking worden aangeboden en leefomstandigheden worden aangepast op de behoeften van de specifieke soort.
- Daar waar mogelijk zullen handelingen aangeleerd worden m.b.v. positieve bekrachtiging (belonen) om het uitvoeren van experimenten te vergemakkelijken plaatsvinden.
- Het gedrag en gezondheid van de vogels wordt nauwgezet in de gaten gehouden, waarbij dieren (tijdelijk) uit de proef worden verwijderd wanneer blijkt dat de situatie ongewenste gevolgen heeft voor het individu.

5 In te vullen door de CCD

Publicatie datum

27 maart 2018

Beoordeling achteraf

Nee

Andere Opmerkingen

Nee